

07.05.2014

Kj/15

§ 152

Kj / Den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen om beaktande av företagens samhällsansvar i upphandlingar och i konkurrensutsättning av dessa

HEL 2013-015160 T 00 00 03

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag anse den av ledamoten Pentti Arajärvi väckta motionen vara slutligt behandlad.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, koncernjurist, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite_allekirjoittamaton
- 2 Valtuustoaloite_allekirjoitettu

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Föredragandens motiveringar

Ledamoten Pentti Arajärvi och 17 andra ledamöter föreslår i sin motion att staden ska utreda på vilka sätt företagens samhällsansvar kan beaktas i upphandlingar och i konkurrensutsättning av dessa.

Stadsstyrelsen hänvisar till utlåtandena och konstaterar att man i främjande av förverkligandet av samhällsansvaret ska agera inom ramen för den gällande lagstiftningen. Enligt den nationella upphandlingslagen ska kraven på anbudsgivarna och kandidaterna hänföra sig till förverkligandet av upphandlingsobjektet och dess förutsättningar. Det är inte tillåtet att tillämpa förutsättningar som hänföra sig till exempel till förverkligandet av företagens samhällsansvar.

Ena anbudsgivare kan uteslutas ur anbudstävlingen bara på de tvingande och omdömesberoende uteslutningsgrunder som avses i upphandlingslagen. Till exempel skattebedrägeri utgör en tvingande uteslutningsgrund. Uteslutningsgrunder som beror på omdöme uppfylls till exempel i fall där anbudsgivaren eller dess underentreprenör har

07.05.2014

Kj/15

åsidossatt sin skyldighet att betala skatter eller socialförsäkringsavgifter i Finland eller i etableringslandet.

Enligt stadens anvisningar för förebyggande av grå ekonomi ska staden av de vinnande företag och deras underentreprenörer i anbudstävlingar be om skattemyndighetens intyg om betalade skatter och socialförsäkringsavgifter för att de omdömesberoende uteslutningsgrunderna ska kunna bedömas. Dessutom utreder anskaffningscentralen anbudsgivarnas soliditet och likviditet fall för fall i samband med sina konkurrensutsättningar.

Med vissa av utredningarna ovan strävar man att bevisa att anbudsgivarna och stadens avtalspartner bär sitt samhällsansvar i den mån som den nuvarande lagstiftningen gör det möjligt. Genom granskningsåtgärder kan man dock inte ingripa i laglig skatteplanering.

Staden har beaktat de sociala målen i vissa av sina upphandlingar. Social- och hälsovårdsverket kommer till exempel att tillsammans med anskaffningscentralen genomföra ett anbuds förfarande, i vilket en av jämförelsegrunderna för anbuderna är anbudsgivarens förbindelse att sysselsätta partiellt arbetsföra och långtidsarbetslösa. I stadens upphandlingshandbok finns också ett eget underkapitel om de samhälleliga och sociala synpunkterna inom upphandling.

I det nya upphandlingsdirektivet beaktar man i högre grad än tidigare de s.k. sociala företagens möjligheter att delta i anbuds förfaranden genom att utvidga möjligheterna att inrikta upphandlingar till företag som har som huvudmål att stöda handikappade personer eller personer i svagare ställning än andra, såsom arbetslösa och personer som hör till minoriteter i svagare ställning eller till grupper som på andra sätt är socialt utslagna så att de kan integreras eller återintegreras i samhället eller arbetslivet. Direktivet trädde i kraft i mitten av april 2014. Den nationella upphandlingslagstiftningen ska uppdateras i enlighet med direktivet inom två år efter att direktivet trätt i kraft.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Atte Malmström, koncernjurist, telefon: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Bilagor

- 1 Valtuustoaloite_allekirjoittamaton
- 2 Valtuustoaloite_allekirjoitettu

Tiedoksi: muutoksenhakukielto, valmistelu

07.05.2014

Kj/15

Kaupunginkanslia

Beslutshistoria

Kaupunginhallitus 28.04.2014 § 500

HEL 2013-015160 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Pentti Arajärven aloitteen loppuun käsitellyksi.

22.04.2014 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konsernilakimies, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Teknisen palvelun lautakunta 06.03.2014 § 29

HEL 2013-015160 T 00 00 03

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Pentti Arajärven ym. valtuustoaloitteesta "Yritysten yhteiskuntavastuun huomioon ottaminen hankinnoissa":

Tausta

Kaupunginkanslia pyytää teknisen palvelun lautakunnan lausuntoa Pentti Arajärven ym. valtuustoaloitteesta "Yritysten yhteiskuntavastuun huomioon ottaminen hankinnoissa". Lausunnon määräaika on 7.3.2014.

Valtuustoaloitteessa pyydetään kaupunkia selvittämään, miten yritysten yhteiskuntavastuu voidaan ottaa huomioon hankinnoissa ja kilpailutuksissa. Ehdotetaan, että hankintoihin mahdollisesti voitaisiin ottaa arviointiperusteeksi todennettu yhteiskuntavastuun kantaminen. Yhteiskuntavastuuna voitaisiin erityisesti ottaa huomioon maksetut

verot. Tällöin riittävänä selvityksenä ei pidettäisi pelkästään sellaisia maksettuja veroja ja maksuja, joita ei käytännössä voi välttää.

Hankintakäytäntö: millaisia selvityksiä kilpailutuksissa pyydetään

Hankintakeskus pyytää aina kilpailutuksen voittaneelta tarjoajalta ja sen alihankkijoilta veroviranomaisen todistuksen maksetuista veroista ja sosiaaliturvamaksuista. Jos yrityksellä on verovelkaa, pyydetään verovelkatodistus ja selvitys siitä, että verovelkaa koskeva maksusuunnitelma on tehty. Samalla tavoin pyydetään työeläkekassan tai vakuutusyhtiön todistus eläkevakuutuksen ottamisesta ja eläkevakuutusmaksujen suorittamisesta tai selvitys siitä, että eräänntyneitä eläkevakuutusmaksuja koskeva maksusopimus on tehty. Hankintakeskus tarkastaa itse edellä mainitut seikat Tilaajavastuu.fi-palvelusta (Suomen Tilaajavastuu Oy:n tilaajavastuutietojen rekisteri, jota Helsingin kaupunki käyttää), jos tarjoaja ja/tai alihankkija ovat liittyneinä tähän palveluun.

Lisäksi hankintakeskus edellyttää, että tarjoaja ja sen alihankkija on rekisteröitynyt kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin ja arvonlisäverovelvollisten rekisteriin. Hankintakeskus tarkastaa itse edellä mainitut rekisteröitymiset Tilaajavastuu.fi-palvelusta, jos tarjoaja ja/tai alihankkija ovat liittyneinä tähän palveluun.

Ulkomaisen tarjoajan on toimitettava vastaavat tiedot sijoittumismaansa lainsäädännön mukaisella todistuksella tai rekisteriotteella tai muuten hyväksytysti.

Tapauskohtaisesti, hankinnan arvon ja luonteen mukaan, pyydetään tarjoajan tilinpäätösasiakirjoja edelliseltä taikka kahdelta tai kolmelta edelliseltä tilikaudelta. Hankintakeskus voi tarkastella tilinpäätöstietoja myös Tilaajavastuu.fi-palvelusta edellyttäen, että tiedot ovat palvelussa. Tarjoajalla on mahdollisuus toimittaa selvitys vakavaraisuudestaan ja maksukyvyystään myös muulla hyväksyttävällä tavalla, jos tilinpäätöstietoja ei voida toimittaa sen vuoksi, että yritys on vasta aloittanut toimintansa.

Lisäksi hankintakeskus varaa tapauskohtaisesti itselleen oikeuden tarkastaa tarjoajan luottotiedot näitä tietoja ylläpitäviltä yrityksiltä.

Helsingin kaupungin hankintastrategian ja globaalin vastuun strategian mukaisesti arvioidaan kilpailutuksissa systemaattisesti myös hankintojen ympäristöllisiä näkökohtia. Soveltuvissa hankinnoissa käytetään ympäristökriteerejä joko hankittavan tavaran tai palvelun määrittelyssä taikka tarjousten vertailuperusteena. Yhteishankinnoissa ympäristöllisten kriteereiden käyttöä seurataan säännönmukaisesti.

07.05.2014

Kj/15

Ympäristöllisiä kriteereitä voidaan perustellusti pitää osana yhteiskuntavastuun arviointia.

Hankintakeskuksessa kilpailutetuissa hankinnoissa on arvioitu myös yritysten sosiaalista vastuuta. Tällöin on arvioitu osana tarjousten vertailua esimerkiksi hankinnan työllistävyyttä. Tältä osin viitataan teknisen lautakunnan tästä asiasta antamaan lausuntoon.

Hankintakäytäntö: tarjoajan sulkeminen kilpailutuksesta

Tarjoaja suljetaan ensinnäkin pois tarjouskilpailusta, jos tarjoajaa tai sen alihankkijaa koskee jokin hankintalain 53 §:n pakollinen poissulkemisperuste. Tällainen peruste on muun muassa veropetos. Toiseksi tarjoaja voidaan harkinnan mukaan sulkea pois kilpailutuksesta, jos tarjoajaa tai sen alihankkijaa koskee hankintalain 54 §:n mukainen harkinnanvarainen poissulkemisperuste. Tällä perusteella tarjoaja voidaan sulkea kilpailutuksesta esimerkiksi, jos tarjoaja tai sen alihankkija on laiminlyönyt velvollisuutensa maksaa Suomen tai sijoittumismaansa veroja tai sosiaaliturvamaksuja.

Pyytämällä ja selvittämällä yllä edellisessä luvussa mainittuja verotodistuksia ja muita maksuselvityksiä hankintakeskus tutkii nimenomaan, koskeeko tarjoajaa tai sen alihankkijaa jokin maksuvelvollisuuteen liittyvä poissulkemisperuste. Jos koskee, tarjoaja suljetaan soveltumattomana kilpailutuksen ulkopuolelle. Samoin käy, jos tarjoaja ei toimita selvityksiä pyydytyssä ajassa.

Tarjoaja suljetaan niin ikään kilpailutuksesta, jos tarjoajaa tai alihankkijaa ei ole merkitty kaupparekisteriin, ennakkoperintärekisteriin, työnantajarekisteriin eikä arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, jos laki edellyttää tällaista rekisteröitymistä. Siltä osin kuin tarjoajaa tai alihankkijaa ei ole merkitty yllä mainittuihin rekistereihin, pyydetään tarjoajaa selvittämään mihin rekisteröitymättömyys perustuu. Jos perustelut ovat lainmukaisia, hyväksytään rekisteröitymättömyys. Muussa tapauksessa tarjoaja siis suljetaan kilpailutuksen ulkopuolelle.

Jos tarjoajalla tai sen alihankkijalla on verovelkaa tai eräänntyneitä maksamattomia eläkevakuutusmaksuja, joista maksusuunnitelma tai -sopimus kuitenkin on tehty, jää sulkeminen tarjouskilpailun ulkopuolelle harkinnanvaraiseksi, kuten Helsingin kaupungin harmaan talouden torjunnan ohjeessakin todetaan.

Jos tarjoushinta puolestaan on poikkeuksellisen alhainen, hankintakeskus pyytää tarjoajalta kirjallisen selvityksen hinnoittelun perusteista. Jos hyväksyttäviä perusteita alhaiselle hinnalle ei löydy, hankintakeskus hylkää tarjouksen. Yhtenä tämän menettelyn

07.05.2014

Kj/15

tarkoituksena on varmistaa, että tarjoaja hoitaa lain mukaisia työnantajavelvoitteitaan ja noudattaa työehtosopimuksia.

Tarjoaja suljetaan kilpailutuksesta vielä, jos tarjoajana on elinkeinonharjoittaja tai yritys, jonka yhtiömies taikka hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja taikka muussa siihen rinnastettavassa asemassa oleva henkilö on määrätty liiketoimintakieltoon. Tämä tarkastetaan joko Tilaajavastuu.fi-palvelusta tai kaupparekisteriotteesta.

Sopimussuhteen aikana pyydettävät selvitykset

Hankintasopimuksen voimassa ollessa pyydetään sopimusosapuolilta kolmen kuukauden välein, siis neljä kertaa vuodessa, verotodistus sekä todistus eläkevakuutusmaksujen maksamisesta. Jos nämä tiedot ovat saatavilla Tilaajavastuu.fi-palvelusta, tarkastaa hankintakeskus itse sopimusosapuolien tiedot tästä palvelusta. Sopimusosapuolien ei silloin tarvitse erikseen toimittaa näitä tietoja hankintakeskukseen. Todettakoon, että Helsingin kaupungin käytäntö tässä ylittää tilaajavastuulaissa edellytetyn tarkastamistaajuuden nelinkertaisesti.

Jos siis sopimusosapuoli on liittynyt Tilaajavastuu.fi-palveluun, seurataan tämän palvelun valvontaraportteja käytännössä juoksevasti. Jos häiriöitä raporteissa tai selvityksissä ilmenee, hankintakeskus pyytää sopimusosapuolia selvittämään tilannetta. Viime kädessä sopimussuhde päätetään purkamalla sopimus.

Hankintasopimukseen liitettävien JYSE-ehtojen (Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot) mukaan sopimussuhde voidaan irtisanoa välittömästi vaikutuksin, jos vasta sopimussuhteen aikana todennetusti ilmenee että tarjoajaa tai alihankkijaa kilpailutusvaiheessa rasitti jokin pakollinen tai harkinnanvarainen poissulkemisperuste. Samoin voidaan menetellä, jos sopimusosapuolien taloudelliset tai muut olosuhteet sopimuskauden aikana ovat muuttuneet niin olennaisesti, ettei sopimusosapuoli kykene asian selvittelynkään jälkeen täyttämään sopimusvelvoitteitaan.

Päätelmiä

Kuten yllä kerrotusta ilmenee, tarjoajaa ja sen alihankkijoita sekä myöhemmin sopimussuhteen aikana sopimusosapuolia arvioidaan ja valvotaan monia eri todistuksia ja selvityksiä tarkastamalla monissa eri hankintaproseduurin vaiheissa. Pyytämällä ja tarkastamalla todistuksia ja selvityksiä edellä mainitulla tavalla hankintakeskuksessa pyritään juuri todentamaan tarjoajien ja sopimusosapuolien yhteiskuntavastuun kantamista.

Esimerkiksi sen seikan, että tarjoaja tai sopimuskumppani todella suorittaa sijoittumismaansa verot ja sosiaaliturvamaksut, pitäisi käydä ilmi aukottomasti Helsingin kaupungin luomalla tiheällä ja toistuvalla seulalla. Jonkinlaisen tätä laajemman verojalanjäljen selvittäminen on hyvin vaikeaa. Jos tarjoaja tai sopijakumppani toimittaa yllä esitetyn mukaiset selvitykset ja todistukset ja täyttää asetetut vaatimukset ja velvoitteet, ei tarjoajaa voi millään muulla verotuksellisella perusteella sulkea kilpailutuksesta taikka vastaavasti päättää sopijakumppanin sopimussuhdetta, jollei kyseessä sitten ole yllä edellisessä luvussa kerrotusta JYSE-ehtojen mukaisesta irtisanomisperusteesta.

Todistusten ja selvitysten tarkastamismenettelyllä ei välttämättä päästä käsiksi sinänsä lailliseen verosuunnitteluun, jossa yrityksellä on mahdollisuus valita oman eettisen arvopohjansa mukaisesti kuinka suurella veropanoksella se osallistuu Suomen veropohjan ylläpitämiseen. On muistettava, että yritykset toimivat globaalitaloudessa ja niillä talouselämän säännöillä, jotka globaalitaloudessa tällä hetkellä vallitsevat. Toisinaan se johtaa siihen, että yritykset epätasaisella tavalla osallistuvat veropohjan ylläpitämiseen, vaikka nauttivatkin kaikki yhtäläisesti esimerkiksi yhteisesti rakennetusta infrastruktuurista ja yhteisesti ylläpidetyistä palveluista. Se on epätydyttävää myös hankintanäkökulmasta, sillä tilanne saattaa johtaa kilpailun vääristymiseen eri tavalla toimivien tarjoajien välillä.

Hankintayksikkö voi arvioida yrityksen yhteiskuntavastuun kantamista kuitenkin vain laillisin perustein. Hankintalainsäädännön mukaisesti arvioinnin on oltava tasapuolista ja syrjimätöntä, oltava suhteessa hankintakohteen laajuuteen ja laatuun sekä arviointiperusteiden osalta vielä liikeyttävä selvällä kytkennällä hankittavaan palveluun tai tavaraan. Hankintakeskus tuntee olevansa vailla toimivia työkaluja tämän pidemmälle menevään arviointiin. Yritykset voisivat toki jollain tavalla vakuuttaa, että niiden verosuunnittelu ja veronmaksu on lainmukaista, mutta tällaisen vakuutuksen puuttumisen perusteella ei voisi tarjoajaa sulkea kilpailutuksesta, ellei sitten verotodistuksista ilmene, että yritys jättää maksamatta sijoittautumismaansa veroja ja pakollisia maksuja. Viimeksi mainittua asiaa tutkitaan joka tapauksessa jokaisen kilpailutuksen yhteydessä.

Yhteiskuntavastuun sosiaalisia ja ympäristöllisiä ulottuvuuksia voidaan kilpailutuksissa arvioida silloin, kun se on suhteellista ja kun arviointikriteereillä on hankintalaissa edellytetty liittymä hankittavaan kohteeseen. Kuten yllä on selostettu, hankintakeskuksessa pyritään toimimaan juuri näin. Yhteiskunnallisen vastuun todentaminen toteutuu tätäkin kautta.

07.05.2014

Kj/15

Jos halutaan puuttua veronmaksun eettisiin ulottuvuuksiin niin, että puuttumisella on todellista vaikuttavuutta, tarvitaan lainsäädäntöön muutoksia. Muutokset on tehtävä vähintäänkin Euroopan unionin tasolla. Tuloksekkainta on, jos päästään kansainvälisin sopimusmääräyksin yhteisymmärrykseen siitä, kuinka yrityksiä globaalilla tasolla ohjataan verotuksellisin keinoin tai säännöin.

Käsittely

06.03.2014 Ehdotuksen mukaan

TÄMÄ PYKÄLÄ TARKASTETTIIN VÄLITTÖMÄSTI KOKOUKSESSA.

Esittelijä

hankintajohtaja
Jorma Lamminmäki

Lisätiedot

Marja Sarmela, hankintalakimies, puhelin: 310 31651
marja.sarmela(a)hel.fi

Kaupunginkanslia Oikeuspalvelut 6.3.2014

HEL 2013-015160 T 00 00 03

Valtuustoaloitteessa 27.11.2013, asia nro 36, on esitetty, että kaupungin tulee selvittää miten yritysten yhteiskuntavastuu voidaan ottaa huomioon hankinnoissa ja niitä koskevissa kilpailutuksissa. Aloitteessa viitataan Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisemaan asiaa koskevaan oppaaseen ja esitetään, että hankintakriteereihin voitaisiin mahdollisesti ottaa yhdeksi arviointiperusteeksi todennettu yhteiskuntavastuun kantaminen. Yhteiskuntavastuuna voitaisiin aloitteen mukaan ottaa erityisesti huomioon maksetut verot, jolloin riittävänä selvityksenä ei tule pitää vain palkansaajien maksamia, työnantajan tilittämiä tuloveroja, arvonlisäveroa, kiinteistöveroa tai vastaavia veroja ja maksuja, joita yritys ei käytännössä voi välttää.

Oikeuspalvelut toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat

Työ- ja elinkeinoministeriö on laatinut oppaan Sosiaalisesti vastuulliset hankinnat. Oppaan laatimisen taustalla on valtioneuvoston periaatepäätös 22.11.2012, joka koskee yhteiskuntavastuuta. Julkisten hankintojen osalta periaatepäätöksessä todetaan mm. seuraavaa:

”Sosiaalisesti vastuullisissa hankinnoissa tavoitteena on asettaa hankinnan yhteydessä vaatimuksia, jotka saavat toimittajat

varmistamaan, että sopimuskauden aikana toimitettavien tavaroiden ja palveluiden tuottamisessa kunnioitetaan ihmisoikeuksia ja työelämän perusoikeuksia. Tämä tarkoittaa, että toimittajan on noudatettava kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia kuten Kansainvälisen työjärjestön ILO:n yleissopimuksia, Yhdistyneiden kansakuntien lapsen oikeuksien sopimusta, vähimmäispalkkoja ja työaikoja koskevaa tuotantomaan lainsäädäntöä sekä yleisiä ympäristö-, terveys- ja turvallisuusvaatimuksia.”

Oppaassa käsitellään sosiaalisten näkökohtien huomioon ottamista hankinnoissa. Esille nousevat erityisesti työllistämistä sekä työ- ja ihmisoikeuksia koskevat seikat ja se, miten niiden huomioon ottaminen hankinnoissa käytännössä olisi mahdollista.

Oikeuspalvelut toteaa, että sosiaaliset tavoitteet on huomioitu tietyissä kaupungin hankinnoissa. Kaupunki käyttää esimerkiksi PosiVire Oy:n palveluja erilaissa palveluhankinnoissa. PosiVire Oy on kaupunkikonserniin kuuluva sosiaalinen sidosyksikkö. Yhtiö työllistää heikossa työmarkkina-asetmassa olevia pitkäaikaistyöttömiä ja osatyökykyisiä sekä tukee heitä vapaille työmarkkinoille ja opiskelemaan siirtymisessä.

Sosiaali- ja terveystyö on yhdessä hankintakeskuksen kanssa toteuttamassa kilpailutusta, jossa yhtenä tarjousten laadun vertailuperusteena käytetään tarjoajan sitoutumista työllistämään vajaakuntoisia tai pitkäaikaistyöttömiä.

Uudistuvassa hankintadirektiivissä otetaan entistä paremmin huomioon ns. sosiaalisten yritysten mahdollisuudet osallistua kilpailutuksiin laajentamalla mahdollisuuksia kohdistaa hankintoja sellaisille yrityksille, joiden päätavoite on tukea vammaisten ja muita heikommassa asemassa olevien henkilöiden, kuten työttömien, muita heikommassa asemassa oleviin vähemmistöihin tai muulla tavoin sosiaalisesti syrjäytyneisiin ryhmiin kuuluvien, integroitumista tai uudelleenintegroitumista yhteiskuntaan tai työelämään.

Hankintadirektiivin uudistamista koskeva prosessi on edennyt siten, että Euroopan parlamentti osaltaan hyväksyi 15.1.2014 tulevan direktiivin ja direktiivi tulee voimaan kuluvan kevään aikana. Kansallinen hankintalainsäädäntö on saatettava direktiivin mukaiseksi 2 vuoden kuluessa siitä, kun direktiivi on tullut voimaan.

Oikeuspalvelut toteaa, että sosiaalisesti vastuullisia hankintoja voidaan toteuttaa muun muassa käyttämällä sidosyksikköhankintoja, asettamalla kilpailutuksissa työllistämistä koskevia ehtoja tai kohdistamalla hankintoja sosiaalisille yrityksille.

Veroparatiisiselvitys

Siltä osalta kuin kysymys liittyy aloitteessa tarkoitettujen yritysten yhteiskuntavastuun toteutumiseen verojen maksamisen muodossa, oikeuspalvelut toteaa, että kysymystä on laajasti selvitetty kaupungin teettämässä Veroparatiisiselvityksessä (Khs 4.3.2013, § 247).

Selvityksen kohdassa 4.5 on käsitelty hankintalainsäädännön sisältöä. Kohdassa 4.5.1.1(s. 12) on käsitelty mm. verosuunnittelun merkitystä poissulkemisen perusteena. Tältä osalta selvityksessä on todettu, että verosuunnittelu, joka ei ole verolainsäädännön vastaista eikä heikennä yrityksen kykyä suoriutua hankinnan kohteena olevan sopimuksen velvoitteista, ei ole hankintalain mukaan hyväksyttävä peruste tarjoajan poissulkemiselle. Sen paremmin pakolliset kuin harkinnanvaraisetkaan poissulkemisperusteet eivät mahdollista yritysten sulkemista tarjouskilpailun ulkopuolelle sillä perusteella, että niillä on yhteyksiä veroparatiisivaltioihin.

Puheena olevassa selvityksessä todetaan lisäksi, että kaupungin omat mahdollisuudet välttää yhteistyötä yritysten kanssa, joilla on kytkentöjä veroparatiiseihin, ovat edellä esitetyn mukaisesti nykylainsäädännön puitteissa pääosin olemattomat. Helsingin kaupungin ja vastaavasti muiden kuntatoimijoiden tehtäväksi jää lähinnä sen valvominen, että niiden sopimuskumppanit huolehtivat niille lainmukaisessa verotusmenettelyssä määrättyjen verojen maksamisesta. Tätä valvontaa on Helsingin kaupungissa ohjeistettu esimerkiksi kaupunkikonsernin harmaan talouden torjuntaohjeessa (Kaupunginhallitus 19.12.2011, 1144 §).

Uudistuva hankintadirektiivi ei tule muuttamaan sitä, mitä Veroparatiisiselvityksessä on todettu yllä olevan osalta.

Tarjoajien ja ehdokkaiden osalta asetettavien vaatimusten tulee liittyä hankinnan kohteen toteuttamiseen ja sen edellytyksiin. Sellaisia vaatimuksia, jotka esimerkiksi liittyvät yleisesti yritysten yhteiskunnallisen vastuun toteutumiseen, ei ole mahdollista käyttää.

Lisätiedot

Harry Ahlgren, johtava kaupunginasiainmies, puhelin: 310 36190
harry.ahlgren(a)hel.fi